

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1952/2022
02.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ, ДД, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, сви из ..., чији је заједнички пуномоћник Милан Мелајац, адвокат из ..., против туженог Републичког хидрометеоролошког завода из Београда, чији је заступник Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 351/20 од 17.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 02.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 351/20 од 17.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 515/2016 од 28.03.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцима, за период од јануара 2004. године до децембра 2004. године, исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у појединачно опредељеним износима ближе одређеним у том ставу изреке, са законском затезном каматом од 01.01.2005. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 512.420,72 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 351/20 од 17.12.2021. године, првостепена пресуда је преиначена тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев и обавезани тужиоци да туженом солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 61.500,00 динара, као и трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011... 10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП због којих се ревизија може изјавити.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужиоци су у радном односу код туженог и у току 2004. године обављали су рад на терену – у радарским станицама и хидрометеоролошким центрима, па је за сваког тужиоца појединачно утврђен број дана који је провео на терену ближе наведен у нижестепеним одлукама. Међу странкама није спорно да им је тужени у том периоду плаћао теренски додатак, који обухвата трошкове боравка и рада на терену, трошкове смештаја и једног obroка исхране, као и да им је кроз плату исплаћиван и топли оброк. Међу странкама је спорно да ли тужиоци, у овом периоду имају право на исплату накнаде за још 2 obroка дневно.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилаца, позивајући се на одредбе члана 30а став 1. тач. 1. и 3. Општег колективног уговора („Сл. гласник РС“, бр.22/97...31/01) и члана 23 став 1. тачка 4. Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Службени гласник РС“ бр. 37/94....37/01), уз образложење да је послодавац дужан да запосленима поред теренског додатка исплати и трошкове исхране за време рада и боравка на терену. У одсуству посебног прописа којим је прописана висина тих трошкова, запосленом, поред накнаде за један оброк која је већ урачуната у коефицијент за обрачун плате, припада и накнада за два obroка у току дана из члана 30а став 1. тачка 1. Општег колективног уговора.

Другостепеном пресудом је преиначена првостепена пресуда тако што су одбијени тужбени захтеви тужилаца за исплату накнаде трошкова исхране за још два obroка дневно за период од јануара до децембра 2004. године. Према датим разлозима, у конкретном случају нема места примени Општег колективног уговора већ одредби чланова 16. и 17. Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних односно постављених лица (“Службени гласник РС” бр. 37/94...38/05, која је важила до 23.09.2005. године), према којима додатак за рад на терену, који износи 3% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди, обухвата трошкове за смештај и исхрану, што и тужбене захтеве чини неоснованим.

Неосновано се наводима ревизије указује на погрешну примену материјалног права.

Сагласно одредбама члана 1. став 3. и члана 17. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“, бр.20/92...49/99) и одредбама члана 1. став 2. и члана 34. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“, бр.79/05) тужени Републички хидрометеоролошки завод Србије има статус посебне републичке организације, као организационог облика државне управе.

Начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања постављених и запослених лица у посебним организацијама у утуженом периоду је био уређен Законом о платама у државним органима и јавним службама (члан 1. тачка 1). Одредбама члана 5. став 1. тачка 4. и став 2. наведеног закона је било прописано да додатак на плату припада за дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену (теренски додатак), који се обрачунава и исплаћује у висини утврђеној прописима о раду.

Пропис којим су у утуженом периоду били утврђени висина, услови и начин исплате одређених накнада и других примања запослених у државним органима, између осталог и додатка на плату за рад на терену, јесте Уредба о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Сл. гласник РС“, бр.37/94...37/01). Одредбом члана 16. став 2. наведене уредбе било је прописано да додатак за рад на терену обухвата трошкове за смештај и исхрану, а одредбом члана 17. да дневни додатак за рад на терену износи 3% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике исплаћене према последњем коначно објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, на дан исплате.

Уредбом о изменама и допунама Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Сл. гласник РС“, број 81/05), која је ступила на снагу 01.10.2005. године, брисани су чл.16. и 17. Уредбе и додат члан 23в који у ставу 1. тачка 4. прописује да се додатак на плату исплаћује за повећане дневне трошкове рада и боравка на терену (теренски додатак) - у износу од 3% просечне месечне зараде запосленог у привреди Републике, према последњем коначном објављеном податку републичког органа надлежног за статистику, а ако нису обезбеђени смештај и исхрана - у теренски додатак улазе и трошкови смештаја и исхране, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање и трошкове ноћења (члан 6. и 7. ове Уредбе). Цитирана одредба члана 23в став 1. тачка 4. у пречишћеном тексту Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица („Сл. гласник РС“, број 95/05) садржана је у члану 23. тачка 4.

Из цитираних одредаба Уредбе о накнадама и другим примањима запослених у државним органима и изабраних, односно постављених лица и њених измена и допуна произлази да у теренски додатак улазе трошкови смештаја и исхране за рад на терену, а да тек од 01.10.2005. године запослени којима није обезбеђена исхрана на терену имају право на накнаду тих трошкова, али највише до износа накнаде за дневницу за службено путовање која износи 5% од просечне месечне зараде по запосленом у привреди Републике (члан 6). Стога је другостепеном пресудом правилно преиначена првостепена пресуда тако што су одбијени тужбени захтеви тужилаца да им се исплати накнада трошкова исхране за два obroка дневно на терену у току 2004. године.

Неосновани су наводи ревизије да тужиоцима утужено потраживање припада на основу одредаба члана 118. став 1. тачка 4. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05) и члана 30а став 1. тачка 3. Општег колективног уговора. Наиме, према одредби члана 118. став 1. тачка 4. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова смештаја и исхране за рад и боравак на терену, у складу са општим актом, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин. Међутим, одредбе Закона о раду се примењују на

запослене у државним органима ако посебним законом није другачије одређено (члан 2. став 2). На основу посебног закона, који се у утуженом периоду примењивао на запослене код туженог – Закона о платама у државним органима и јавним службама, запосленима је за повећане трошкове рада и боравка на терену било признато право на додатак на плату (теренски додатак), који је у себи обухватао и трошкове за смештај и исхрану и био толики да је запосленом за месец дана рада на терену могао да обезбеди средства у висини од 90% од просечне месечне зараде у привреди Републике, а тиме и довољно новца за подмирење трошкова исхране, у конкретном случају за два obroка дневно која није обезбедио послодавац. Поред наведеног, Врховни суд указује на то да се Закон о раду из 2005. године не може применити на потраживања из радног односа настала пре његовог ступања на снагу 27. марта 2005. године.

Имајући у виду изнето, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**